

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Codul penal

Codul de procedură penală

- ◆ Legea de aplicare ◆ Reglementări anterioare
- ◆ Legislație conexă ◆ Decizii ale Curții Constituționale
- ◆ Recursuri în interesul legii ◆ Hotărâri prealabile
- ◆ Index

Ediția a 11-a actualizată la **2 iulie 2017**
și îngrijită de avocat dr. Petruț Ciobanu

Editura Rosetti International
București, 2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROMÂNIA [Legislație]

Codul penal ; Codul de procedură penală : legea de aplicare, reglementări anterioare, legislație conexă, decizii ale Curții Constituționale, recursuri în interesul legii, hotărâri prealabile, index. - Ed. a 11-a actualizată la 2 iulie 2017 / îngrij. de av. dr. Petruț Ciobanu. - București : Rosetti International, 2017

Index

ISBN 978-606-8794-45-7

34

Copyright © 2017 Editura ROSETTI International

CODUL PENAL & CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt rezervate Editurii ROSETTI International. Drepturile de distribuție aparțin în exclusivitate Editurii ROSETTI International.

Redactor: Marian Florescu
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

Editura ROSETTI INTERNATIONAL
București, Str. Ion Brezoianu nr. 9, ap. 6, sector 5
cod poștal: 050022
tel.: +04 021 314 77 81; 0726 178 175; 0724 305 413
e-mail: distributie@editurarosetti.ro
www.editurarosetti.ro

SUMAR

CODUL PENAL

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.....	9
Index.....	195
Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (<i>extras</i>).....	204

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ

Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală	221
Index.....	537
Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale (<i>extras</i>)	554

CDFUE	Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene
CEDO	Convenția Europeană a Drepturilor Omului/ Curtea Europeană a Drepturilor Omului
CP 1969	Codul penal din 1969
CPP 1968	Codul de procedură penală din 1968
D.	Decretul
H.G.	Hotărârea Guvernului
ÎCCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
L.	Legea
M. Of.	Monitorul Oficial, Partea I
C. civ.	Codul civil (Legea nr. 287/2009)
CP	Codul penal (Legea nr. 286/2009)
CPC	Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010)
CPP	Codul de procedură penală (Legea nr. 135/2010)
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
Regl. ant.	Reglementarea anterioară
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Redactor: Marian Florescu

Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

EDITURA ROSETTI INTERNATIONAL

București, Str. Ion Brătianu nr. 9, etaj. 3, sector 5

cod postal: 060022

tel.: +40 021 187 77 81; 0725 476 070; 0750 476 070

www.rosetti.ro

Codul penal

În vigoare de la 1 februarie 2014

	Art.
PARTEA GENERALĂ	1-187
Titlul I. Legea penală și limitele ei de aplicare	1-14
Capitolul I. Principii generale	1-2
Capitolul II. Aplicarea legii penale	3-14
<i>Secțiunea 1. Aplicarea legii penale în timp</i>	3-7
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii penale în spațiu</i>	8-14
Titlul II. Infracriunea	15-52
Capitolul I. Dispoziții generale.....	15-17
Capitolul II. Cauzele justificative	18-22
Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate.....	23-31
Capitolul IV. Tentativa.....	32-34
Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni.....	35-45
Capitolul VI. Autorul și participanții.....	46-52
Titlul III. Pedepsele	53-106
Capitolul I. Categoriile pedepselor	53-55
Capitolul II. Pedepsele principale.....	56-64
<i>Secțiunea 1. Detențiunea pe viață</i>	56-59
<i>Secțiunea a 2-a. Închisoarea</i>	60
<i>Secțiunea a 3-a. Amenda</i>	61-64
Capitolul III. Pedepsa accesorie și pedepsele complementare.....	65-70
<i>Secțiunea 1. Pedepsa accesorie</i>	65
<i>Secțiunea a 2-a. Pedepsele complementare</i>	66-70
Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor	71-73
Capitolul V. Individualizarea pedepselor	74-106
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	74
<i>Secțiunea a 2-a. Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante</i>	75-79
<i>Secțiunea a 3-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei</i>	80-82
<i>Secțiunea a 4-a. Amânarea aplicării pedepsei</i>	83-90
<i>Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere</i>	91-98
<i>Secțiunea a 6-a. Liberarea condiționată</i>	99-106
Titlul IV. Măsurile de siguranță	107-112¹
Capitolul I. Dispoziții generale.....	107-108

Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță	109-112¹
Titlul V. Minoritatea	113-134
Capitolul I. Regimul răspunderii penale a minorului.....	113-116
Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate	117-123
Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate	124-127
Capitolul IV. Dispoziții comune.....	128-134
Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice	135-151
Capitolul I. Dispoziții generale.....	135-137
Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice	138-145
Capitolul III. Dispoziții comune	146-151
Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală	152-159
Titlul VIII. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei	160-164
Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării	165-171
Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală ..	172-187
PARTEA SPECIALĂ	188-446
Titlul I. Infracțiuni contra persoanei	188-227
Capitolul I. Infracțiuni contra vieții	188-192
Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății	193-198
Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie	199-200
Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului.....	201-202
Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie	203-204
Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei.....	205-208
Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile ..	209-217
Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale ..	218-223
Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private	224-227
Titlul II. Infracțiuni contra patrimoniului	228-256¹
Capitolul I. Furtul.....	228-232
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria	233-237
Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii	238-248
Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice.....	249-252
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie	253-256

Capitolul VI. Infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave.....	256 ¹
Titlul III. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat	257-265
Capitolul I. Infracțiuni contra autorității.....	257-261
Capitolul II. Infracțiuni privind frontiera de stat.....	262-265
Titlul IV. Infracțiuni contra înfăptuirii justiției	266-288
Titlul V. Infracțiuni de corupție și de serviciu	289-309
Capitolul I. Infracțiuni de corupție.....	289-294
Capitolul II. Infracțiuni de serviciu.....	295-309
Titlul VI. Infracțiuni de fals	310-328
Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori.....	310-316
Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcă.....	317-319
Capitolul III. Falsuri în înscrisuri.....	320-328
Titlul VII. Infracțiuni contra siguranței publice	329-366
Capitolul I. Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate.....	329-333
Capitolul II. Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice.....	334-341
Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive.....	342-347
Capitolul IV. Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege.....	348-351
Capitolul V. Infracțiuni contra sănătății publice.....	352-359
Capitolul VI. Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice.....	360-366
Titlul VIII. Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	367-384
Capitolul I. Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice.....	367-375
Capitolul II. Infracțiuni contra familiei.....	376-380
Capitolul III. Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate.....	381-384
Titlul IX. Infracțiuni electorale	385-393
Titlul X. Infracțiuni contra securității naționale	394-412
Titlul XI. Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate	413-437
Capitolul I. Infracțiuni săvârșite de militari.....	413-431
Capitolul II. Infracțiuni săvârșite de militari sau de civili.....	432-437
Titlul XII. Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război	438-445
Capitolul I. Infracțiuni de genocid și contra umanității.....	438-439
Capitolul II. Infracțiuni de război.....	440-445
Titlul XIII. Dispoziții finale	446

Legea nr. 286/2009 privind Codul penal^[1]

(Publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009)

[1] Legea nr. 286/2009 privind Codul penal a fost modificată prin:

- **L. nr. 27/2012** pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 180 din 20 martie 2012);
  - **L. nr. 63/2012** pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012);
  - **L. nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 265/2014** publicată în M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014; (A se vedea decizia în extras la art. 5);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 508/2014** publicată în M. Of. nr. nr. 843 din 19 noiembrie 2014; (A se vedea decizia în extras la art. 159);
  - **L. nr. 159/2014** pentru abrogarea art. 276 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 732/2014** publicată în M. Of. nr. 69 din 27 ianuarie 2015; (A se vedea decizia în extras la art. 336 alin. (1));
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 11/2015** publicată în M. Of. nr. 102 din 9 februarie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 112¹ alin. (2) lit. a);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 603/2015** publicată în M. Of. nr. 845 din 13 noiembrie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 301 alin. (1) și la art. 308 alin. (1));
  - **O.U.G. nr. 18/2016** pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 405/2016** publicată în M. Of. nr. 517 din 8 iulie 2016. (A se vedea decizia în extras la art. 297 alin. (1));
  - **L. nr. 151/2016** privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative (M. Of. nr. 545 din 20 iulie 2016);
  - **O.U.G. nr. 13/2017** pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 92 din 1 februarie 2017);
- Notă.** Înainte de intrarea în vigoare a dispozițiilor O.U.G. nr. 13/2017 (10 februarie 2017) aceasta a fost abrogată de O.U.G. nr. 14/2017 (M. Of. nr. 101 din 5 februarie 2017).
- **O.U.G. nr. 14/2017** privind abrogarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal și a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 101 din 5 februarie 2017);
  - **Decizia Curții Constituționale nr. 224/2017**, publicată în M. Of. nr. 427 din 9 iunie 2017. (A se vedea decizia în extras la art. 335).

PARTEA GENERALĂ

Titlul I

Legea penală și limitele ei de aplicare

Capitolul I

Principii generale

Art. 1. Legalitatea incriminării. (1) Legea penală prevede faptele care constituie infracțiuni.

(2) Nicio persoană nu poate fi sancționată penal pentru o faptă care nu era prevăzută de legea penală la data când a fost săvârșită. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 2, art. 11]

Art. 2. Legalitatea sancțiunilor de drept penal. (1) Legea penală prevede pedepsele aplicabile și măsurile educative ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță ce se pot lua față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală.

(2) Nu se poate aplica o pedeapsă ori nu se poate lua o măsură educativă sau o măsură de siguranță dacă aceasta nu era prevăzută de legea penală la data când fapta a fost săvârșită.

(3) Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită și aplicată în afara limitelor generale ale acesteia. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 2, art. 11]

Legislație conexă: Constituția României – art. 23 alin. (12); ♦ CEDO – art. 7; ♦ CDFUE – art. 49.

Capitolul II

Aplicarea legii penale

Secțiunea I

Aplicarea legii penale în timp

Art. 3. Activitatea legii penale. Legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în timpul cât ea se află în vigoare. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 10]

Legislație conexă: Constituția României – art. 15 alin. (2), art. 78.

Hotărâre prealabilă. ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală. A se vedea decizia nr. 7/2016 redată la art. 5.

Art. 4. Aplicarea legii penale de dezincriminare. Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 12]

Legea de aplicare nr. 187/2012:

Art. 3. (1) Dispozițiile art. 4 din Codul penal privind legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a forme de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii.

(2) Dispozițiile art. 4 din Codul penal nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire.

Art. 8. Dispozițiile art. 4 se aplică în mod corespunzător și pedepselor aplicate prin hotărâri care au rămas definitive anterior intrării în vigoare a prezentei legi, pentru fapte incriminate de actele normative prevăzute în titlul II.

Hotărâre prealabilă. ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală. 1. Prin decizia nr. 12/2014, M. Of. nr. 507 din 8 iulie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov - Secția penală și pentru cauze cu minori și a stabilit că:

Faptele prevăzute de art. 323 din Codul penal anterior și art. 8 din Legea nr. 39/2003, în reglementarea anterioară modificărilor aduse prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, se regăsesc în incriminarea din art. 367 din Codul penal, nefiind dezincriminate.

2. Prin decizia nr. 4/2015, M. Of. nr. 244 din 9 aprilie 2015, ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea formulată de Tribunalul București - Secția I penală privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept respectiv:

„Dacă infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 184 alin. 2 teza I (fapta a avut vreuna din urmările prevăzute de art. 182 alin. 1) și 4 din Codul penal din 1969 își găsește corespondentul în infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) din actualul Cod penal sau dacă, dimpotrivă, este dezincriminată?”

Stabilește că infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăzută de art. 184 alin. 2 teza I (fapta a avut vreuna din urmările prevăzute de art. 182 alin. 1) și alin. 4 din Codul penal din 1969 în ipoteza în care fapta a produs o vătămare ce a necesitat între 11 și 90 de zile îngrijiri medicale și nu îndeplinește una dintre condițiile impuse de alin. (1) al art. 196 din Codul penal este dezincriminată începând cu data de 1 februarie 2014.

3. Prin decizia nr. 6/2015, M. Of. nr. 257 din 17 aprilie 2015, ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept, și a stabilit că:

În interpretarea dispozițiilor art.4 Cod penal, succesiunea de acte normative cu privire la prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior (Ordinul nr.3283 din 23.08.2012 al Ministerului Mediului și Pădurilor; art.202 pct.8 din Legea nr.187/2012 de punere în aplicare a Legii nr.286/2009 privind Codul penal; Ordinul nr.76 din data de 6.02.2014 al Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice și Ordinul nr.118/24.02.2014 al Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice) nu a avut ca efect imposibilitatea stabilirii acestui preț și, pe cale de consecință, nu a condus la dezincriminarea în concreto a infracțiunilor de tăiere fără drept de arbori din fondul forestier național, prev. de art.108 din Legea nr.46/2008 și de furt de arbori din fondul forestier național, prevăzută de art.110 din Legea nr.46/2008.

Notă. Codul silvic a fost republicat în M. Of. nr. 611 din 12 august 2015, dându-se textelor o nouă renumerotare. Infracțiunile precizate în decizia nr. 6/2015 se regăesc în art. 107 și art. 109.

4. Prin decizia nr. 10/2015, M. Of. nr. 389 din 4 iunie 2015, *ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea* formulată de către Curtea de Apel Craiova, Secția Penală și Pentru Cauze cu Minori, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept vizând „modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 367 alin. (1) și (6) din Codul penal, respectiv dacă este îndeplinită condiția tipicității infracțiunii de grup infracțional organizat (sau dacă sunt întrunite elementele constitutive) atunci când pentru infracțiunea care intră în scopul grupului a intervenit dezincriminarea odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal”.

În interpretarea dispozițiilor art. 367 alin. (1) și (6) din Codul penal stabilește că:

În ipoteza în care odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal, infracțiunea care intră în scopul grupului organizat a fost dezincriminată, nu mai este îndeplinită una dintre trăsăturile esențiale ale infracțiunii, respectiv condiția tipicității.

5. Prin decizia nr. 30/2015, M. Of. nr. 14 din 8 ianuarie 2016, *ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea* formulată de către Curtea de Apel Brașov, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei probleme de drept „dacă în situația unei infracțiuni de înșelăciune (dar și a altor infracțiuni, de pildă, furtul calificat), comise sub imperiul legii anterioare, prin modificarea conținutului noțiunii de „consecințe deosebit de grave” și existența unui prejudiciu sub pragul de 2.000.000 lei are loc o dezincriminare parțială (a formei agravate), prin modificarea cerințelor de tipicitate ca trăsătură esențială a infracțiunii”.

Stabilește că în situația unei infracțiuni de înșelăciune, comise sub imperiul Codului penal din 1969 care a produs un prejudiciu sub pragul de 2.000.000 lei, modificarea noțiunii de consecințe deosebit de grave în Codul penal nu produce efectele prevăzute de art. 4 din Codul penal și nici cele prevăzute de art. 3 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codului penal și nu conduce la dezincriminarea infracțiunii de înșelăciune.

6. Prin decizia nr. 9/2016, M. Of. nr. 356 din 10 mai 2016, *ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea* formulată de Curtea de Apel Timișoara, Secția Penală, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: „Dacă elementul material al laturii obiective a infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice prevăzute de art. 371 din Codul penal, trebuie îndreptat împotriva mai multor persoane și dacă în situația în care acțiunea descrisă a vizat o singură persoană operează dezincriminarea conform art. 4 din Codul penal.”

Stabilește că:

1. *În aplicarea dispozițiilor art. 371 din Codul penal, în cazul infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, pentru existența infracțiunii, violențele, amenințările sau atingerile grave aduse demnității nu trebuie să fie comise împotriva mai multor persoane, fiind suficient ca violențele, amenințările ori atingerile grave aduse demnității, care tulbură ordinea și liniștea publică, să fie săvârșite, în public, împotriva unei persoane.*

2. *În ipoteza în care violențele, amenințările sau atingerile grave aduse demnității persoanei, care tulbură ordinea și liniștea publică, au fost comise, în public, împotriva unei singure persoane, nu operează dezincriminarea, nefiind incidente dispozițiile art. 4 din Codul penal.*

7. Prin decizia nr. 18/2016, M. Of. nr. 930 din 18 noiembrie 2016, *ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea* formulată de Curtea de Apel Craiova – Secția Penală și pentru Cauze cu Minori, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 280¹ din Legea nr. 31/1990, în sensul de a se lămurii dacă este îndeplinită condiția tipicității infracțiunii de transmitere fictivă a părților sociale, atunci când pentru infracțiunea pentru care s-a început urmărirea penală, de la care s-a sustras inculpatul prin vânzarea părților sociale, a intervenit dezincriminarea, ca efect al Deciziei Curții Constituționale nr. 363 din 07.05.2015.^[1]*

Stabilește că, în interpretarea dispozițiilor art. 280¹ din Legea nr. 31/1990, în ipoteza în care infracțiunea pentru care s-a început urmărirea penală, de la care s-a sustras inculpatul prin transmiterea fictivă a părților sociale, a fost dezincriminată, nu mai este îndeplinită una din condițiile de tipicitate pentru reținerea acestei infracțiuni.

8. Prin decizia nr. 6/2017, M. Of. nr. 284 din 24 aprilie 2017, *ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea* formulată de Curtea de Apel Timișoara – Secția Penală, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Interpretarea dispozițiilor art. 253¹ din Codul penal din 1969, în sensul de a lămurii dacă intră sub incidența Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.845 din 13 noiembrie 2015 (prin care s-a constatat că sintagma „raporturi comerciale” din cuprinsul dispozițiilor art. 301 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională), fiind dezincriminată, fapta funcționarului public care, în exerciciul atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale în sensul art. 253¹ din Codul penal din 1969, în situația în care atât actul sau decizia funcționarului public, cât și raporturile comerciale cu beneficiarul, au avut loc anterior datei de 01.10.2011 când a intrat în vigoare Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, când noțiunea de „raport comercial” avea un înțeles normativ determinat și determinabil prin prisma dispozițiilor Codului comercial, cum s-a stabilit în par. 20 din Decizia Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015” și stabilește:

Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial pentru o persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale, intră sub incidența Deciziei Curții Constituționale nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 noiembrie 2015, fiind dezincriminată, indiferent de data îndeplinirii actului ori a participării la luarea deciziei și indiferent de data raporturilor comerciale.

[1] Prin dec. nr. 363/2015, M. Of. nr. 495 din 3 mai 2015, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 6 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale sunt neconstituționale.

Notă. Art. 6 din Legea nr. 241/2005 are următorul conținut: *Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 6 ani reținerea și nevărsarea, cu intenție, în cel mult 30 de zile de la scadența, a sumelor reprezentând impozite sau contribuții cu reținere la sursă.*

Art. 5. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. (1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile. [Regl. ant.: CP 1969 – art. 13]

Legea de aplicare nr. 187/2012:

Art. 11. Dispozițiile art. 62 din Codul penal privind amenda care însoțește pedeapsa închisorii nu se aplică în cazul infracțiunilor săvârșite anterior intrării în vigoare a acestuia și nu vor fi avute în vedere pentru determinarea legii penale mai favorabile.

Art. 12. (1) În cazul succesiunii de legi penale intervenite până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedepsele accesorii și complementare se aplică potrivit legii care a fost identificată ca lege mai favorabilă în raport cu infracțiunea comisă.

Art. 16. (1) Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare.

(2) Pentru determinarea legii penale mai favorabile cu privire la suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 5 din Codul penal, instanța va avea în vedere sfera obligațiilor impuse condamnatului și efectele suspendării potrivit legilor succesive, cu prioritate față de durata termenului de încercare sau supraveghere.

Art. 17. În aplicarea dispozițiilor referitoare la legea penală mai favorabilă intervenită în cursul procesului, o pedeapsă cu suspendarea executării, aplicabilă potrivit Codului penal din 1969, este considerată mai favorabilă decât o măsură educativă privativă de libertate prevăzută de Codul penal.

Admitere excepție de neconstituționalitate. Prin decizia nr. 265/2014, M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate ridicată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția penală și a constatat constată că:

Dispozițiile art. 5 din Codul penal sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.

Curtea în esență a motivat astfel:

[...] Curtea Constituțională constată că dispozițiile art. 5 din actualul Cod penal, în interpretarea care permite instanțelor de judecată, în determinarea legii penale mai favorabile, să combine dispozițiile Codului penal din 1969 cu cele ale actualului Cod penal, contravine dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (4) privind separația și echilibrul puterilor în stat, precum și ale art. 61 alin. (1) privind rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării.

Curtea observă că noțiunea de *instituție autonomă* nu este reglementată în niciunul dintre cele două caduri penale și nici în legea de aplicare a actualului Cod penal. Așa fiind, chiar dacă în limbajul juridic curent utilizarea noțiunii de *instituție autonomă* pentru anumite categorii juridice este acceptată, caracterul autonom al

acesteia, astfel cum acesta este susținut în doctrină și practica judiciară, presupune că ea are o existență de sine stătătoare și nu depinde de ansamblul normativ în care este integrată pentru a-și îndeplini finalitatea. Or, o atare concluzie este inadmisibilă, întrucât nu se poate reține că o normă din Codul penal care reglementează cu privire la o anumită instituție de drept penal (recidivă, concurs de infracțiuni, prescripție etc.) este independentă de legea căreia îi aparține. Această distincție are o deosebită importanță pentru înțelegerea conceptului de lege, pentru că numai așa se poate oferi noțiunii de «lege penală mai favorabilă» un înțeles constituțional.

Totodată, Curtea observă că prin Decizia nr. 2 din 14 aprilie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a decis că în aplicarea art. 5 din Codul penal prescripția răspunderii penale reprezintă o instituție autonomă față de instituția pedepsei, conferind astfel articolului 5 din Codul penal, în interpretarea dată, valențe neconstituționale. *Curtea constată că, odată cu publicarea prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, efectele Deciziei nr. 2 din 14 aprilie 2014 a instanței supreme încetează în conformitate cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție și cu cele ale art. 477¹ din Codul de procedură penală.*

Hotărâre prealabilă. ÎCCJ – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală. 1. Prin decizia nr. 2/2014, M. Of. nr. 319 din 30 aprilie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea formulată de către Curtea de Apel București - Secția I penală:

În aplicarea art. 5 din Codul penal, stabilește că prescripția răspunderii penale reprezintă o instituție autonomă față de instituția pedepsei.

În motivarea deciziei se arată că „determinarea instituțiilor care pot funcționa autonom este o preocupare importantă în practica judiciară penală actuală datorită necesității de a stabili modul de aplicare a legii penale mai favorabile”, precum și că „instituțiile autonome sunt instituțiile al căror mecanism de aplicare funcționează separat de încadrare și/sau pedeapsă și ale căror condiții de existență sunt diferite de faptul juridic față de care sunt apreciate ca fiind autonome”. Se mai statuează că „Având în vedere că efectele instituțiilor autonome nu sunt generate de același tip de fapt juridic, instituțiile enumerate mai sus sunt autonome și între ele, nu doar față de incriminare și sancțiune”.

Notă. Curtea Constituțională prin decizia nr. 265 din 6 mai 2014, M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014 a stabilit că odată cu publicarea prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, efectele Deciziei nr. 2 din 14 aprilie 2014 a instanței supreme încetează în conformitate cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție și cu cele ale art. 477¹ din Codul de procedură penală.

2. Prin decizia nr. 5/2014, M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea formulată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală și a stabilit că:

În aplicarea art. 5 din Codul penal, se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile.

Constată că nu este permisă combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile cu privire la condițiile de existență și sancționare ale infracțiunii în formă continuată.

3. Prin decizia nr. 10/2014, M. Of. nr. 502 din 7 iulie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori și a stabilit că: